

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/144/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314220156
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2314220156.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková, v právnej veci navrhovateľa: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, proti odporkyni: N. T., nar. XX.X.XXXX, bytom H., C. XXX/XX, o zaplatenie 2.048,71 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta, č.k. 35C/149/2014-37, zo dňa 3.12.2014 - vo výroku II., ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti II., ktorou súd vo zvyšnej časti návrh zamietol, **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd výrokom I. vyhovel žalobe a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.536,26 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,15% ročne zo sumy 1.536,26 Eur od 12.6.2014 do zaplatenia a trovy konania vo výške 61,25 Eur, to všetko v pravidelných mesačných splátkach po 40,- Eur pod hrozbou straty výhody splátok, kedy prvá splátka je splatná do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia a každá nasledujúca vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca až do úplného zaplatenia dlhu. Výrokom II. vo zvyšnej časti súd návrh zamietol.

Rozhodnutie súd odôvodnil aplikáciou ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 a 2, § 517 ods. 1, 2, 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného k 27.8.2013 a § 9 ods. 1, 2 a 6, § 11 ods. 1 písm. a), b) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch... v znení účinnom k 27.8.2013 a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že navrhovateľ ako veriteľ a odporkyňa ako dlžník uzavreli Zmluvu o úvere na základe ktorej odporkyni bol poskytnutý úver vo výške 1.600,- Eur, ktorý sa zaviazala splácať v 60 mesačných splátkach po 63,74 Eur. Bolo tiež preukázané, že odporkyňa uhradila iba sumu 63,74 Eur. Nakoľko sa so zvyškom dostala do omeškania, v dôsledku toho navrhovateľ listom zo dňa 28.5.2014 zosplatnil celý úver a vyzval ju na jeho zaplatenie v celosti.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že zmluvný vzťah medzi účastníkmi treba definovať ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, teda spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj zák. č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Tu tiež konštatoval, že v danom prípade išlo o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára aj úverové podmienky mal navrhovateľ už pripravené a dopisovali sa do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa odporkyne, pričom ona obsah

zmluvy a úverových podmienok nemohla ovplyvniť ani neovplyvnila. Preskúmaním jednotlivých nárokov uplatnených navrhovateľom súd dospel k záveru, že návrh je dôvodný len sčasti. Skonštatoval, že navrhovateľ ako veriteľ určil výšku mesačnej splátky len jednou sumou 63,74 Eur bez jasnej a určitej špecifikácie aká suma z toho pripadá na istinu, na úroky a iné poplatky v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. v uvedenom znení. Zákonom stanovené členenie a uvedenie jednotlivých čiastok úveru pritom nie je svojvoľné ale predstavuje prehľad a vymedzenie povinností dlžníka tak, aby sa dokázal zorientovať v ponuke a aby zároveň nebolo možné, aby si veriteľ voči dlžníkovi uplatňoval aj nároky, na ktoré nemá právo. Ďalšou obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch je údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. V danom prípade je táto náležitosť uvedená údajom od 39,6% do 41,7%, čo súd označil za neurčité, nakoľko jeho obsah je nejasný a nemožno ho ustáliť ani prostredníctvom interpretačného pravidla podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ nepreukázal ani to, či presná RPMN bola oznámená odporkyni dodatočne. Pokiaľ ide o celkovú čiastku, ktorú má odporkyňa zaplatiť s poukazom na § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch v zmluve je uvedená suma 3.376,20 Eur, ktorá ale nezodpovedá násobku mesačnej splátky a počtu splátok, čo je 3.824,40 Eur a preto nie je zrejmé, z akých údajov navrhovateľ pri jej výpočte vychádzal. Súd nepovažoval za jasne a určite dojednané ani poplatky za dohodu o možnosti zmeny výšky a počtu splátok a dohodu o službe odloženej splátky, nakoľko zo zmluvy jasne a určite nevyplýva, či má ísť o jednorazový poplatok alebo o mesačný poplatok, ako si ho navrhovateľ účtoval. Nakoľko potom v zmluve neboli splnené základné náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) a k) zák. č. 129/2010 Z.z. je potrebné považovať úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona za bezúročný.

Súd nepriznal navrhovateľovi ani nárok v súvislosti s poistením vo výške 1.531,54 Eur, keďže navrhovateľ neunesol bremeno a súdu nepreukázal, že odporkyňa prihlásil do poistenia v rozsahu, ako bolo dojednané.

Pokiaľ ide o nárok na zmluvnú pokutu a poplatky za upomienky súd zistil, že žiaden z uvedených nárokov nie je individuálne dojednaný, zmluvná pokuta a poplatky sa dojednali až v zmluvných podmienkach, na ktorých chýba podpis účastníkov, aby súd mohol toto dojednanie považovať za platné. Zmluvné podmienky preto nespĺňajú formálne náležitosti platného právneho úkonu v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd návrh aj v tejto časti zamietol.

Keďže úver považoval za bezúročný a bez poplatkov, vznikla odporkyni povinnosť vrátiť len poskytnutý úver, resp. jeho nevrátenú časť v sume 1.536,26 Eur spolu so zákonným úrokom z omeškania 5,15% ročne od 12.6.2014 (15. deň od 28.5.2014) do zaplatenia. Vo zvyšnej časti žalovanej istiny súd návrh zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a navrhovateľovi ako prevažne úspešnému účastníkovi priznal pomernú náhradu trov konania v rozsahu 50% (75% - 25%). Trovy navrhovateľa pozostávali zo súdneho poplatku vo výške 122,50 Eur, súd preto zaviazal odporkyňu zaplatiť mu z tohto titulu 61,25 Eur.

S poukazom na § 160 ods. 1 O.s.p. súd na žiadosť odporkyne povolil dlh uhradiť v splátkach, pričom zohľadnil všetky rozhodujúce skutočnosti a pri určení výšky splátok vychádzal z osobných a majetkových pomerov odporkyne a dospel k záveru, že splátky vo výške 40,- Eur mesačne sú primerané. V prípade, ak by odporkyňa čo i len jednu splátku neuhradila riadne a včas, stane sa zročným celý dlh naraz.

Proti tomuto rozsudku, avšak výlučne v časti výroku II., ktorou bol návrh zamietnutý, podal odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ako odvolacie dôvody uviedol dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p., že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. f) O.s.p., že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ako prvé vyslovil nesúhlas so záverom súdu prvého stupňa, že predmetná spotrebiteľská zmluva neobsahuje riadne ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len RPMN). Navrhovateľ pri uzatváraní zmluvy nevedel kedy budú peňažné prostriedky pripísané na odporcov účet a preto ho nemohol uviesť do zmätočnej situácie a v zmluve uviesť nepravdivý údaj o RPMN. Navrhovateľ postupoval s odbornou spôsobilosťou a uviedol RPMN v zmluve v rozmedzí od - do v súlade so zákonným ust. § 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Odporkyni bola výška RPMN oznámená listom od navrhovateľa v momente ako poznal

deň pripísania finančných prostriedkov na jej účet, čo potvrdzuje aj text písaný na líčnej strane zmluvy, kde políčko s uvedením RPMN v rozmedzí od - do odkazuje na pár riadkov pod týmto textom. K odvolaniu pripojil tabuľku, z ktorej podľa neho jednoznačne vyplýva, že zmena dátumu poskytnutia úveru môže ovplyvniť aj výšku RPMN. V tejto súvislosti poukázal aj na vyjadrenie MF ČR, ktoré v obdobných prípadoch považuje za možné uviesť RPMN od - do.... Navrhovateľ má za to, že priemerná RPMN je v zmluve uvedená správne. Zdôraznil, že je dôležité, aby ochrana spotrebiteľa mala aj svoje medze.

V ďalšom odvolateľ vyslovil názor, že aj čo sa výšky, počtu a termínu splátok týka, v zmluve sú tieto údaje v súlade so zák. č. 129/2010 splnené. Táto náležitosť jasne vyplýva z líčnej strany predmetnej zmluvy, pričom poukázal aj na prílohu č. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., kde je jasne definovaná iba výška splátok, počet a frekvencia a tieto údaje sú aj na líčnej strane zmluvy o úvere, ako i v hlave 4 a v hlave 5 úverových zmluvných podmienok. Zdôraznil, že klient bol zároveň oprávnený vyžiadať si bezplatne kedykoľvek počas celej doby trvania úverovej zmluvy výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky kde sú splátky, ktoré sa majú zaplatiť a lehoty a podmienky ich úhrady vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny úrokov prípadne i dodatočné náklady. Na základe toho je navrhovateľ presvedčený, že predmetná zmluva spĺňa všetky požadované náležitosti. V závere odvolania sa navrhovateľ odvolal i proti trovám konania priznaným vedľajšiemu účastníkovi Združeniu na ochranu spotrebiteľa HOOS, napriek tomu, že v danom prípade vedľajší účastník nebol účastníkom konania a napadnutým rozsudkom mu náhrada trov konania priznaná nebola.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala. K doručenému odvolaniu navrhovateľa predložila písomné vyjadrenie ktoré nazvala „odpor proti odvolaniu“ s tým, že trvá na rozhodnutí okresného súdu. Súdom určené splátky po 40,- Eur je ochotná splácať aj keď je to pre ňu veľa, nakoľko má dve maloleté deti. Navrhovateľ poukazuje na rôzne paragrafy a tabuľky, v ktorých sa bežný človek nevyzná. Žiadala o odklad 6 mesačných splátok, aj tak jej to zamietli. Je v zlej finančnej situácii, ale napriek tomu je ochotná splácať dlh podľa rozhodnutia okresného súdu.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania - v zamietajúcej časti (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania navrhovateľa, bolo posúdiť, či prvostupňový súd rozhodol vo veci správne, ak žalobu vo zvyšku zamietol z toho dôvodu, že predmetný úver pre chýbajúce náležitosti úverovej zmluvy považoval za bezúročný a bez poplatkov a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom.

Prvostupňový súd predmetný úver považoval v zmysle aplikovaného § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch... za bezúročný a bez poplatkov, okrem iného tiež pre chýbajúcu náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) citovaného zákona, teda preto, že spotrebiteľská zmluva neobsahuje náležitosť: výška, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. Navrhovateľ v odvolaní namietal, že zmluva v tomto smere obsahuje údaje podľa prílohy č. 3 tohto zákona, teda výšku splátok, počet a frekvenciu, pričom v hlave 5 všeobecných podmienok je uvedené, že v jednotlivých splátkach je zahrnutá príslušná časť úverovej istiny, úroky a poplatok za vedenie úverového účtu, úroky a prípadná úhrada za poistenie a poplatok za možnú zmenu splátky, ak z údajov z úverovej zmluvy nevyplýva inak, čím mal zákonnú požiadavku na túto náležitosť zmluvy za splnenú. Odvolací súd zhodne s prvostupňovým sa s tým ale nestotožnil.

Predmetná zmluva o hotovostnom úvere a zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi účastníkmi dňa 27.8.2013 obsahuje výšku mesačnej splátky, počet splátok, termín splatnosti, avšak rozhodne nie s rozpisom na istinu, úroky a iné poplatky.

Interpretácia, resp. výklad právnej normy je nevyhnutnou súčasťou tak právnej teórie, ako aj právnej praxe. Právny výklad je integrálnou súčasťou procesu aplikácie práva, čo sa najzreteľnejšie prejavuje v súdnej aplikácii práva. Úlohou výkladu je konkretizácia zákona v danom prípade, teda úloha aplikácie práva. Predstavuje predovšetkým proces objasňovania zmyslu, obsahu a významu textov prameňov práva ako nosičov právnych pravidiel. Cieľom interpretácie právnych noriem je zisťovať a objasňovať ich obsah, často aj nad rámec gramatického výkladu. Nemožno lipnúť na formalistickom výklade bez prihliadnutia na právne princípy, ktoré sú výrazom hodnôt. Samotný výklad v niektorých prípadoch značne presahuje rozsah textu prameňov práva a je výsledkom právnikreatívnej činnosti sudcov. Právny výklad je racionálna činnosť, ktorá dáva zmysel právnemu textu, pričom požiadavka racionality je kľúčová. Teleologický výklad právnej normy postihuje zmysel resp. cieľ právnej normy v súvislosti s najvšeobecnejšími podmienkami, v ktorých sa má norma realizovať. Ide o hľadanie účelu zákonného ustanovenia a to v kontexte spoločenských podmienok v okamžiku interpretácie. Pre výklad právneho predpisu je rozhodujúca v ňom vyjadrená vôľa zákonodarcu, ktorú možno objektivizovať tak, ako to vyplýva zo znenia zákonného ustanovenia a významových súvislostí, do ktorých je zaradené. Sudca sa pritom nemusí zastaviť u doslovného znenia normy. Viazanosť zákonom neznamená viazanosť písmenami spolu s nutnosťou doslovného výkladu, ale väzbu na zmysel a účel zákona.

Je nesporné, že citované ustanovenie § 11 v spojení s § 9 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch má za účel - cieľ ochranu spotrebiteľa tak, aby dodávateľ bol povinný spotrebiteľovi ešte pred uzavretím zmluvy, resp. priamo v nej poskytnúť prehľadne všetky relevantné údaje na základe ktorých sa spotrebiteľ môže rozhodnúť, či zmluvu o úvere uzavrie alebo nie. Spotrebiteľ musí byť pred uzavretím zmluvy o úvere dôkladne informovaný. Na to, aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, musia sa mu pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o jeho povinnostiach, ktoré spotrebiteľ môže zvážiť. Aby bolo zabezpečené, že spotrebiteľ bude mať vždy dostatok relevantných informácií pre svoje rozhodnutie, zákonodarca v § 9 citovaného zákona vymenúva zákonné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V rámci nich vymenúva tie, ktorých neuvedenie v písomnej zmluve má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, čo predstavuje určitý postih - sankciu pre dodávateľa, ktorý zákonom predpísané náležitosti v zmluve neuvedie. Cieľom zákonodarcu pod hrozbou uvedeného následku teda bolo donútiť dodávateľov - veriteľov, aby stanovené náležitosti - údaje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzali a zároveň dodržiavali písomnú formu zmluvy. Vychádzajúc z uvedeného teologického výkladu by bolo nelogické, ak by zákonodarca hodlal postihnúť následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru iba tie úvery resp. zmluvy, ktoré by neobsahovali kumulatívne všetky náležitosti podľa § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona. V takom prípade by totiž veriteľovi ako dodávateľovi stačilo iba dodržať písomnú formu a v zmluve neuviesť ani jedinú z vymenovaných náležitostí a následku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru by sa tým vyhol a to napriek tomu, že písomná zmluva by zákonom predpísané náležitosti neobsahovala. Účel zákonodarcu dosiahnuť, aby dodávateľ bol povinný oboznámiť spotrebiteľa so všetkými relevantnými údajmi potrebnými pre zváženie úveru by sa tým nedosiahol a zmysel tejto úpravy právnej normy nebol naplnený. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd zhodne s prvostupňovým je toho názoru, že s poukazom na znenie § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je potrebné vykladať tak, že absencia či písomnej formy alebo už len jednej z náležitostí vymenovaných v § 11 ods. 1 a citovaného ustanovenia spôsobuje, že predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Zo základného gramatického výkladu citovaného ustanovenia je zrejmé, že požiadavka na to, aby v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola ako náležitosť uvedená výška, počet a termíny splátok sa vzťahuje ako k istine, tak k úrokom, tak aj k iným poplatkom. Vzhľadom na slovné znenie citovaného ustanovenia by ani iný výklad nebol logický. Zmluva o spotrebiteľskom úvere teda v zmysle citovaného ustanovenia musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok ako istiny, tak aj úrokov, tak aj iných poplatkov, čo v danom prípade neobsahuje. Pokiaľ odvolateľ poukazuje na právo klienta vyžiadať si dodatočne výpis vo forme amortizačnej tabuľky, v ktorom má byť rozpisanie splátok, je potrebné zdôrazniť, že ten nemôže nahradiť povinnú obsahovú náležitosť danej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Keďže potom v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere nesporne nie je uvedená náležitosť podľa § 9 ods. 1 písm. k) a to výška, počet a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov, bolo potom nevyhnutné predmetnú zmluvu o úvere s použitím § 11 ods. 1 písm. a) citovaného zákona považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Vzhľadom na zásadu hospodárnosti občianskeho súdneho konania bolo už potom nadbytočným zaoberať sa tým, či v predmetnej zmluve absentujú i ďalšie náležitosti podľa citovaných ustanovení, čo by taktiež spôsobilo bezúročnosť a bezpoplatkovosť daného úveru.

Keďže odvolací súd je v danom prípade rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a odvolateľ nenamietal závery prvostupňového súdu o tom, že nemá nárok na zmluvnú pokutu, na poplatky za upomienky a poisťné, nestali sa tieto závery prvostupňového súdu predmetom prieskumu v odvolacom konaní.

Aj napriek tomu odvolací súd dodáva, že sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa v časti zamietnutia nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty s tým, že dojednanie zmluvnej pokuty vo všeobecných obchodných podmienkach nespĺňa zákonom danú podmienku písomnej formy. Na prvej strane predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere je obsiahnuté dojednanie, že úverové podmienky sú súčasťou danej zmluvy. V úverových podmienkach je potom obsiahnutá zmluvná pokuta.

Z uvedeného teda vyplýva, že predmetná zmluvná pokuta, ktorú si okrem iného žalobca uplatňuje danou žalobou, nebola dojednaná priamo v písomnom podpísanom vyhotovení danej zmluvy, ale je obsiahnutá iba v obchodných podmienkach, ktoré boli vyhlásené za jej súčasť. Odvolací súd sa s týmto záverom prvostupňového súdu, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty je neplatné, plne stotožňuje. Poukazuje pritom na to, že ochranu spotrebiteľa možno podriaďiť pod ústavný princíp rovnosti, ktorú možno ponímať ako rovnosť formálnu, ktorú má zabezpečiť zákonodarca pri tvorbe právneho poriadku alebo rovnosť faktickú, ktorá môže byť zabezpečená priamo zákonodarcom pri použití tzv. pozitívnej diskriminácie pri existencii faktickej nerovnosti alebo handicapu. Ale i tam, kde sa zákonodarca nevydal cestou vedomého zvýhodnenia slabšieho, aby dal prednosť rovnosti faktickej pred formálnou, ponecháva súdom, ktoré pozitívne právo aplikujú, priestor pre riešenie napätia medzi neúplnosťou písaného práva a povahou konkrétneho prípadu cestou aplikácie ústavných princípov v materiálnom poňatí právneho štátu. Východiskom ochrany spotrebiteľa je potom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza k záväzkovému vzťahu, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Ústavný princíp rovnosti sa premieňa i do súkromného práva a prejavuje sa v súkromnoprávných vzťahoch. Doktrína rovnosti v súkromnoprávných vzťahoch vyžaduje, že súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného konania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východných prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je v tom, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Aby bola dosiahnutá rovnosť, je nutné nerovnosť východných pozícií korigovať rovnako nerovnou úpravou práv a povinností. V pozitívnom práve sa potom ochrana spotrebiteľa premieňa do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práv spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do podoby zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Princíp autonómie vôle a princíp rovnosti je doplňovaný a korigovaný princípom ekvity či spravodlivosti. Keďže v spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, tak okrem obmedzenia vyplývajúceho z vyššie uvedeného princípu rovnosti prostriedkov, možno od dodávateľa očakávať i vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude chovať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného

spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Zásada poctivosti dopadá ale i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Platí pritom, že i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne, ale i obsahové obmedzenia. Všeobecné obchodné podmienky, ktoré majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej forme dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosť spotrebiteľa najskôr uniknú, ako sú napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Z vyššie uvedených východísk potom vyplýva záver, že dojednanie o zmluvnej pokute v rámci spotrebiteľskej zmluvy zásadne nemôže byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok, ale iba priamo spotrebiteľskej zmluvy samotnej, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR I.ÚS 3512/11).

Vychádzajúc z vyššie uvedenej argumentácie potom odvolací súd zhodne s prvostupňovým uzatvára, že pokiaľ v rámci spotrebiteľskej zmluvy dojednanie o zmluvnej pokute nie je obsiahnuté priamo v podpísanej zmluve, ale iba v obchodných podmienkach, hoci vyhlásených za jej súčasť, zmluvnú pokutu nemožno považovať za platne písomne dojednanú (§ 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý sa s poukazom na § 1 ods. 2 v spojení s § 300 až § 302 Obchodného zákonníka, vzťahuje i na obchodnoprávne vzťahy). Nedostatok zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka robí dohodu účastníkov absolútne neplatnou. Z neplatného zmluvného dojednania potom nemôže vzniknúť oprávnenie, ani povinnosť. Prvostupňový súd preto správne žalobu v časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty zamietol.

Keďže potom v konaní bolo preukázané, že odporkyňa v priebehu splácania uhradila na základe dlhu z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere 63,74 Eur a úver jej bol poskytnutý vo výške 600,- Eur, čo nebolo medzi účastníkmi sporné a odvolateľ tieto závery súdu prvého stupňa nenamietal, bolo potom potrebným žalobu navrhovateľa vo zvyšku rozdielu nad priznanú sumu 1.536,26 Eur s príslušenstvom, ako nedôvodnú zamietnuť.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odôvodňujúcu správnosť zamietnutia zvyšku návrhu navrhovateľa, potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa, v napadnutej zamietajúcej časti - ako vo výroku vecne správny, s použitím ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní opäť plne úspešnej odporkyni vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi. Keďže ale odporkyňa si náhradu trov odvolacieho konania návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.